

Tidigare Folk- och bostadsräkningar (FoB)

1960-1990

BE0205

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Befolkning

A.2 Statistikområde

Befolkningens sammansättning

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Följande delar av FoB-statistiken är officiell:

- statistik som publicerats i SOS-publikationer
- statistik som finns i Sveriges statistiska databaser
- råtabeller

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: SCB, programmet för befolkningsstatistik

Kontaktperson: Beatrice Kalnins

Telefon: 019-17 63 67

Telefax:

e-post: beatrice.kalnins@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: SCB, programmet för befolkningsstatistik

Kontaktperson: Beatrice Kalnins

Telefon: 019-17 63 67

Telefax:

e-post: beatrice.kalnins@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Alla personer över 15 år var skyldiga att fylla i FoB-blanketten. Fastighetsägare var uppgiftsskyldiga för uppgifter rörande sin fastighet.

Uppgiftsskyldigheten i FoB 90 reglerades i lagen om folk- och bostadsräkning år 1990 (SFS 1989:329 samt ändring SFS 1989:908).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (1995:606) och förordningen (1995:1060) om vissa personregister för officiell statistik.

A.8 Gallringsföreskrifter

Samtliga FoB-register från 1960 - 1990 är överlämnade till Riksarkivet.

A.9 EU-reglering

Inte relevant eftersom inte Sverige var medlem i EU när FoB 90 genomfördes. FN:s rekommendationer på folkräkningsområdet har tillämpats.

A.10 Syfte och historik

Produktens huvudsyfte är att producera statistik över befolkningen, hushållen och lägenheterna för användning inom planering, forskning och allmän information.

Folkräkningarna utfördes under perioden 1860-1930 vart tionde år och därefter vart femte år med undantag för 1955. Den första allmänna bostadsräkningen utfördes 1945. Från och med 1960 har folk- och bostadsräkningar genomförts som samordnade undersökningar.

A.11 Statistikanvändning

Konsumenterna av folk- och bostadsräkningsstatistik återfinns främst inom kommuner, centrala och regionala myndigheter, organisationer och företag. Resultaten används bl. a. i länsplaneringsprogram, bostadsbyggnadsprogram, barnomsorgsplanering, och i många statliga utredningar, ofta för att belysa utvecklingen under en viss tidsperiod. Ett nytt användningsområde både hos kommuner och centrala eller regionala myndigheter, är att utnyttja FoB-statistiken vid olika typer av resursfördelningar. Den medicinska forskningen har stor nytta av FoB-statistik för exempelvis studera sambandet mellan sjukdomar och arbetsmiljö. Vidare utgör folk- och bostadsräkningarna en viktig källa för samhällsforskning, speciellt inom befolknings-, bebyggelse- och näringsgeografi. En allt större betydelse har FoB-data också fått för näringslivets planering av produktion och marknadsföring.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Folk- och bostadsräkningar planeras i framtiden att bli helt registerbaserade.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

För ytterligare information se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningar samt evalveringsundersökningar för respektive FoB.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

I FoBarna redovisas befolkningen, hushållen och lägenheterna. I redovisningen görs indelningar efter ett flertal variabler. Redovisning görs både för riket och olika regionala indelningar, till exempel län, kommuner, storstadsområden och tätort..

1.1.1 Objekt och population

Den totala populationen är Sveriges befolkningen vid enskilda FoB-tidpunkter, som oftast varit den 1 november FoB-året.

I FoB är individen, bostadshushållet och bostadslägenheten de centrala intresse- och målobjekten. Dessutom betraktas familjen som ett framträdande intresse- och målobjekt.

1.1.2 Variabler

	FoB 60	FoB 65	FoB 70	FoB 75	FoB 80	FoB 85	FoB 90
INDIVIDUPPGIFTER							
Kön, ålder, civilstånd	x	x	x	x	x	x	x
Medborgarskap, födelseland	x		x	x	x	x	x
Vigselår	x	x	x				
Tidpunkt för inträde i angivet civilstånd			x				
Senaste invandringsår			x		x	x	x
Årtal för erhållande av svenskt medborgarskap					x	x	x
Sammanboende				x	x	x	x
Personbilsinnehav	x		x	x			
Utbildning	x ¹		x				x
Inkomst	x ²	x ²	x	x		x	x
Socioekonomisk gruppering (indelning)	x	x ²	x		x	x	x
Förvärvsarbetande dagbefolkning	x	x	x	x	x	x	x
Förvärvsarbetets omfattning			x	x	x		
Huvudsysselsättning under året	x						
Anställningens art	x		x	x			
Sektortillhörighet					x ³	x ³	x ³
Yrke	x	x ²	x	x ⁴	x	x ⁴	x ⁴
Yrkesställning	x	x ²	x	x			
Näringsgren	x	x	x	x	x	x ⁵	x ⁵
Huvudsakligt färd sätt till arbetsplatsen			x	x			x
Pendling	x	x	x	x	x	x	x
Sysselsättning	x	x	x	x	x	x	x
HUSHÅLLSUPPGIFTER							
Hushållets sammansättning m a p antal boende, antal barn etc	x	x	x	x	x	x	x
Hushållsställning	x	x	x	x	x	x	x
Hushållstyp						x	x
Trångboddhet	x	x	x	x	x	x	x
Tillgång till hiss	x					x	x
FASTIGHETS- OCH BOSTADSUPPGIFTER							
Fastighetstyp	x	x	x	x	x	x	x
Ägarkategori	x	x	x	x	x	x	x
Byggnadsår	x	x	x	x	x	x	x
Ombyggnadsår		x ⁶	x ⁶	x ⁶	x ⁶	x ⁶	x ⁶
Hustyp							
Antal lägenheter i huset	x	x	x	x	x ⁶	x ⁶	x ⁶
Andel lokaler	x	x	x	x	x ⁶	x ⁶	x ⁶
Rad- eller kedjehus	x	x ⁶	x ⁶	x ⁶	x	x	x
Antal våningsplan	x						x
Antal trappuppgångar	x						
Tillgång till hiss	x					x	x
Lägenheternas utrustning							
Vattenledning	x	x	x	x			

Varmvatten	X						
Avlopp	X	X	X	X			
Centralvärme	X	X	X	X	X	X	X
Bad- eller duschrum	X	X	X	X	X	X	
Vattenklosett	X	X	X	X	X	X	
Elspis eller gasspis	X	X	X				
Kylskåp	X	X	X				
Frysskåp			X				
Tvättmaskin			X				
Lägenheternas utnyttjande							
Dispositionsform/upplåtelseform	X	X	X	X	X	X	X
Utnyttjande för ej upplåtna lägenheter		X	X	X	X	X	X
Lägenheternas storlek							
Antal rum	X	X	X	X	X	X	X
Antal rum som används till annat än bostad	X	X	X	X			
Förekomst av kök	X	X	X	X	X	X	X
Lägenheternas kvalitetsgrupp							
Eer givariabler							
Huvudsakligt uppvärmningssätt					X		
Alternativa uppvärmningssätt					X		
Byggnadsstomme					X		
Isolering					X		
Ventilation					X		
Värmesystem						X	X
Använda bränsleslag						X	X
OMRÅDESUPPGIFTER M M							
Län-, kommun-, församlingskoder	X	X	X	X	X	X	X
Delområde	X	X	X	X	X	X	X
Tätortskod	X	X	X	X	X		X
Tätortsareal			X	X	X		
Koordinater för bostadsfastighet					X	X	X
Bostadsdistrikt	X	X	X				
Arbetsplatsområde	X	X	X	X	X	X	X

- 1) I totalräkningen ingick viss högre utbildning
- 2) Urvalsbearbetning (15e födda)
- 3) Sektortillhörighet motsvarar i viss mån anställningens art
- 4) Vissa förändringar i yrkesklassificeringen i jämförelse med föregående FoB
- 5) 5-ställig kod
- 6) Ej redovisningsvariabel
- 7) Inkl uppgift om anläggning för kontroll av dricksvatten

Variabler

Arbetad tid

Med arbetad tid menas den överenskomna eller normala veckoarbetstiden under oktober månad. Vid tillfällig frånvaro från det ordinarie arbetet under oktober (t ex på grund av semester, sjukdom, barnledighet, repetitionsövning), avser uppgiften den senaste arbetade veckan.

För personer med mer än ett förvärvsarbete redovisas den sammanlagda arbetstiden.

Arbetsinkomst

Arbetsinkomst utgörs av bruttolön plus A-inkomst av jordbruksfastighet och rörelse, sjöinkomst, sjukpenning samt föräldrapenning.

Arbetsställe/Arbetsplats

Med arbetsställe/arbetsplats menas i princip varje adress (lokal), fastighet eller grupp av närliggande lokaler och fastigheter där företag bedriver verksamhet.

Arbetsställets belägenhet

Den förvärvsarbetande befolkningen redovisas i dagbefolknings- och pendlingstabellerna efter arbetsställets belägenhet. Med arbetsställets belägenhet avses arbetsställets lokalisering till län, kommun, tätort/glesbygd, eller nyckelkodområde.

Arbetsställets belägenhet redovisas enligt följande:

Kommun: arbetsställets belägenhet har kunnat preciseras till viss kommun.

Dessutom har personer med växlande eller okänd arbetsplats inräknats i bostadskommunens dagbefolkning. Högre regionala nivåer kan härledes från kommunnivå.

Tätort: arbetsplatsens belägenhet har kunnat preciseras till viss tätort eller glesbygd i en kommun. I vissa fall kan arbetsplatsens belägenhet preciseras till kommun men inte till viss tätort eller glesbygd. I sådana fall sker redovisningen under ospecificerad eller växlande tätort/glesbygd inom aktuell kommun.

Arbetsplatsområde: med arbetsplatsområde menas det nyckelkodområde i vilket ett speciellt arbetsställe är beläget. Indelningen i arbetsplatsområden görs av kommunen. Samma indelning och samma numeriska koder används för arbetsplatsområden som för bostadsområden.

Utlandet: arbetsstället är beläget i utlandet.

Havet: arbetsstället är beläget på havet.

Växlande: arbetsställets belägenhet har inte kunnat preciseras till någon bestämd kommun (växlande mellan kommuner). Dessa personer ingår i bostadskommunens dagbefolkning.

Kommunanställda med växlande arbetsplats inom kommun räknas också hit.

Endast personer knutna till flerarbetsställeföretag kan redovisas som växlande.

Okänd: arbetsställets belägenhet är okänd eller saknar nyckelkod. På kommunnivå har dessa inräknats i bostadskommunens dagbefolkning.

Boende

Som boende i en lägenhet och därmed i ett bostadshushåll räknas:

- personer som den 1 november var kyrkobokförda på samma kamerala fastighet och som bodde i samma lägenhet.

- personer som inte var kyrkobokförda på samma fastighet men som på personblanketten uppgett att de bodde i samma lägenhet och var kyrkobokförda i samma kommun ("faktiskt boende"). För Stockholms län gällde kravet att personerna uppgett att de bodde i samma lägenhet och var kyrkobokförda i Stockholms län. Bosättningen skulle vara stadigvarande för att denna regel skulle få tillämpas.

Bostadshushåll

Med bostadshushåll avses den person eller grupp av personer som den 1 november var kyrkobokförda i kommunen och som bodde i samma bostadslägenhet. I bostadshushållet inräknas även kyrkobokförda inneboende och hushållsmedlemmar som tillfälligt befann sig i annan kommun, t ex på grund av studier eller värnpliktstjänstgöring, men fortfarande var kyrkobokförda i hushållet.

För Stockholms län gällde kravet att personerna uppgett att de bodde i samma lägenhet och var kyrkobokförda i Stockholms län. Bosättningen skulle vara stadigvarande för att denna regel skulle få tillämpas.

Bostadslägenhet

Som bostadslägenhet räknas:

- bostad med eget kök eller kokvrå
  - annan bostad med egen ingång från avskild förstuga, trapphus eller liknande
- Två lägenheter som står i direkt förbindelse med varandra och bebos av endast ett hushåll räknas som en bostadslägenhet. Om samma hushåll bor i båda lägenheterna i ett tvåbostadshus räknas dessa som en enda bostadslägenhet. Med bostadslägenhet avses bostad för enskilt hushåll. Hit hör sålunda lägenheter i villor, hyreshus, pensionärshem, servicehus osv. Även lägenheter för enskilda hushåll inom anstalter, affärs- och industribyggnader m m ingår. Lägenheter som uteslutande används till annat än bostad, t ex kontor, läkarmottagning, hotell o d räknas inte som bostadslägenheter.

En bostadslägenhet omfattar i allmänhet kök eller kokvrå och ett eller flera rum. Det finns dock även bostadslägenheter som består av endast kök och bostadslägenheter som innehåller ett eller flera rum men saknar både kök och kokvrå.

I ett hus kan finnas en eller flera bostadslägenheter. Avgränsningen mellan olika lägenheter i huset avgörs i regel med hjälp av definitionen på bostadslägenhet

Som bostadslägenheter räknas inte:

- fritidshus, sommarvillor, kolonistugor o dyl, som inte används som stadigvarande bostad med kyrkobokförd boende
  - före detta permanenta bostäder inom jordbruk, skogsbruk eller liknande, som numera uteslutande används som fritidsbostäder
  - övergivna bostäder, det vill säga i regel dåligt underhållna och obebodda bostäder som inte längre kommer att användas som stadigvarande bostad.
- Som bostadslägenheter räknas inte heller kollektiva bostäder (specialbostäder), som vanligen består av ett antal rum grupperade kring en gemensam korridor och med vissa andra gemensamma utrymmen såsom dagrum, kök o d. Som exempel på kollektiva bostäder kan nämnas ålderdomshem, ungdomshotell, vissa personalbostäder och vissa studentbostäder.

Bostadsområde

Med bostadsområde menas fastigheter som via fastighetens identitet kan hänföras till ett delområde (ett s k nyckelkodområde) som kommunen själv avgränsat. Fastigheter som inte kan hänföras till något specifikt nyckelkodområde samlas under beteckningen "RESTF", dvs restförda fastigheter.

Byggnadsperiod

Anger tidsperioden då huset ursprungligen blev färdigt för inflyttning.

Civilstånd

Följande civilstånd redovisas:

- ogifta
- gifta
- frånskilda
- änklingar/änkor

Ej gifta är en sammanslagning av grupperna ogifta, skilda och änklingar/änkor. I

några tabeller/matriser redovisas civilstånd i kombination med sammanboende/ej sammanboende.

Disponibel inkomst

Utgörs av sammanräknad inkomst plus sjöinkomst (samt för personer som ej har deklarerat, pensioner och andra inkomster enligt kontrolluppgift), barnbidrag, bostadsbidrag och kommunalt bostadstillägg, socialbidrag, AGS-ersättning (=avtalsgruppsförsäkringar inom LO-området), skattefri del av livränta, sjukpenning och studiepenning, handikappsersättning, bidragsförskott (mottaget belopp), studiebidrag och återbetalningspliktiga studiemedel, dagpenning och utryckningsbidrag till värnpliktiga, skattefria frivilliga pensioner, begravningshjälp och vårdbidrag/merkostnadsersättning minus återbetalat belopp av studiemedel, givet bidragsförskott och slutlig skatt och sjömansskatt.

Familj

En familj består antingen av ett sammanboende par (oavsett civilstånd) med eller utan hemmavarande barn (även adoptiv-, foster- och styvbarn) i åldern 0-17 år eller ensamstående föräldrar med hemmavarande barn i åldern 0-17 år. En ensamstående förälder under 18 år bildar, även om hon/han bor hos sina föräldrar, tillsammans med sitt eller sina barn alltid en separat familj. Avgränsningen av en familj görs inom ett hushåll. Detta innebär att alla personer som ingår i en och samma familj måste bo i samma lägenhet.

Fastighetstyp

Lägenheterna redovisas efter belägenhet på jordbruksfastighet och annan fastighet enligt klassificeringen vid senaste fastighetstaxering.

Färdsätt

Huvudsakligt (dagligt) färdsätt från bostaden till huvudarbetsplatsen. Vid mer än ett färdsätt avgör sträckans längd vilket färdsätt som redovisas. Om flera olika transportmedel utnyttjats under månaden, redovisas det som utnyttjats de flesta dagarna.

Födelseland

Uppgifter om födelseland hämtas från folkbokföringen. För personer som invandrat till Sverige registrerades uppgifter om födelseland vid invandringen. Om gränsjusteringar skett därefter har som regel ingen ändring gjorts i folkbokföringen när det gäller beteckningen av födelseland. Om en kvinna som är kyrkobokförd i Sverige föder sitt barn utomlands redovisas barnet ändå som fött i Sverige. Detta gäller fr o m 1948. Före 1948 registrerades i folkbokföringen även i dessa fall det faktiska födelselandet.

Förvärvsarbetande befolkning med arbetsplats i regionen (dagbefolkning)

Med förvärvsarbetande dagbefolkning avses den förvärvsarbetande befolkningen fördelad efter arbetsställets belägenhet. I den regionala redovisningen ingår också personer med växlande eller okänd arbetsplats i dagbefolkningen i den kommun där de är bosatta. Kommunalt anställda med okänd arbetsplats ingår dock som dagbefolkning i den kommun där de är anställda. Personer med arbetsplats i utlandet eller på havet ingår inte i den regionala dagbefolkningsredovisningen.

Definitionen av dagbefolkningen i kommuner är denna:

Dagbefolkning = Förvärvsarbetande nattbefolkning (bostad i kommunen) + Inpendlare - Utpendlare - Utlandsanställda (inkl sjömän).

De personer med växlande eller okänt arbetsställe som härigenom ingår i

dagbefolkningen i den kommun där de är bosatta utgörs av personer som fått ett särskilt arbetsställesnummer på kontrolluppgiften från sin arbetsgivare.

Förvärvsarbetande befolkning med bostad i regionen (nattbefolkning)

Med förvärvsarbetande nattbefolkning avses den förvärvsarbetande befolkningen fördelad efter bostadens belägenhet. Begreppet förvärvsarbetande definieras under sysselsättning.

Benämningen nattbefolkning har således ingenting med arbetstidens förläggning att göra.

Förvärvsintensitet

Andelen förvärvsarbetande i en given befolkningsgrupp (t ex män i åldern 20-24 år) uttryckt i procent. Förvärvsintensiteten avser personer 20-64 år om inget annat anges.

Hiss

Uppgift om hiss lämnas för två- och flerbostadshus. På personblanketten frågades om hushållet har tillgång till hiss på samma våningsplan som bostaden.

Hushåll

Se bostadshushåll.

Hushållsinkomst

Med hushållsinkomst avses summan av alla hushållsmedlemmars inkomster.

Hushållskvot

Anger den procentuella andelen av folkmängden i en viss köns-, ålders- och civilståndsgrupp som utgörs av referenspersoner. Kvoten anger därmed populärt uttryckt den andel personer som har egen lägenhet inom gruppen ifråga. Den används som ett mått på hushållsbildningen i gruppen.

Hushållsstorlek

Avser antalet boende i bostadshushållet och inkluderar t ex inneboende som är kyrkobokförda i kommunen (i Stockholms län kyrkobokförda i länet).

Hushållsställning

Personer i bostadshushållet redovisas efter hushållsställning utifrån de uppgifter om hushållets sammansättning som lämnats på personblanketten.

GS = gift eller sambo

B = barn, oavsett ålder, till någon i hushållet

A = ensamstående eller annan boende

Till kategorien ensamstående/annan boende räknas förutom ensamstående även alla boende som inte är GS eller B, t ex anhörig till GS eller inneboende.

Personer boende i kollektivhushåll och andra privata hushåll har samtliga räknats som annan boende.

Hushållstillhörighet

Befolkningen delas upp i följande grupper efter hushållstillhörighet:

- bostadshushåll
- kollektivhushåll
- andra privata hushåll

Med bostadshushåll avses den person eller grupp av personer som den 1 november var kyrkobokförda i kommunen (i Stockholms län kyrkobokförda i

länet) och som bodde i samma bostadslägenhet. Inneboende och hushållsmedlemmar som tillfälligt befann sig på annan ort, t ex på grund av värnpliktstjänstgöring räknas också till bostadshushållet. Personer som tillfälligt bodde i lägenheten och som inte var kyrkobokförda i kommunen (i Stockholms län kyrkobokförda i länet), ingår däremot inte i bostadshushållet. Till gruppen kollektivhushåll räknas de personer som inte bor i en bostadslägenhet.

Andra privata hushåll är en restgrupp. Hit räknas personer som är på församlingen eller fastigheten skrivna samt de utan känt hemvist.

För beräkningar av bl a hushållskvoter har begreppet referensperson i hushållet konstruerats. Referensperson avser den person som på personblanketten uppgetts vara GS, dvs gift eller sambo. I redovisningen av hushåll har den äldste bland GS valts till referensperson. I hushåll utan GS har den äldste personen i hushållet valts till referensperson.

Hushållstyp

Hushållstyp används som en sammanfattande beteckning på en klassificering av hushållen i olika kategorier beroende på sammansättningen. Typindelningen används för att dela upp hushållen dels efter olika egenskaper som barnhushåll och invandrarhushåll, dels efter olika ålderskategorier som ungdomshushåll och äldre hushåll. Klassificeringen görs på hushållsnivå och alla individer i ett hushåll får samma typkod.

Hustyp

Som enbostads-, tvåbostads- respektive flerbostadshus räknas hus som inrymmer en, två respektive tre eller flera bostadslägenheter och i vilka minst hälften av ytan upptas av bostadslägenheter.

Om båda lägenheterna i ett tvåbostadshus bebos av ett och samma hushåll anses de tillsammans utgöra en enda bostadslägenhet (=enbostadshus). Finns kök i båda lägenheterna inräknas det ena i antalet rum.

Med icke-bostadshus avses hus som till mer än hälften upptas av annat än bostadslägenheter t ex kontor, hotell och butiker.

Småhus är den sammanfattande benämningen på en- och tvåbostadshus. Med övriga hus avses flerbostadshus och icke-bostadshus.

Hög utrymmesstandard

Mer än ett rum per boende, kök och ett rum oräknat.

Invandringsår

Året avser registreringsåret i folkbokföringen för den senaste invandringen till Sverige. Som invandrare före 1968 redovisas alla personer som är födda utomlands och där uppgift om senare invandring saknas.

Kokskåp

Kokskåp är ett för matlagning avsett utrymme som är så litet att en person inte kan vistas i det.

Kokvrå

Kokvrå är ett för matlagning avsett utrymme vars golvyta är mindre än 6 kvadratmeter, men så stort att en person kan vistas däri. Även om utrymmet är större än 6 kvadratmeter räknas det som kokvrå om det saknar fönster. Kokvrå med matvrå räknas som kök om ytan tillsammans är minst 6 kvadratmeter och ettdera av utrymmena har fönster.

Kök

Ett för matlagning avsett utrymme räknas som kök, om det har en golvyta (bänkar, skåp och liknande inräknat) av minst 6 kvadratmeter och har dagsljus genom fönster.

LP-bransch

LP-bransch är länsplaneringens branschindelning. LP-bransch bygger på Svensk näringsgrensindelning (SNI) och är delvis ett aggregat av den indelningen.

Lägenhet

Se bostadslägenhet

Lägenhetstyp

Med lägenhetstyp avses antalet rum i bostadslägenheten. I tidigare FoB användes uttrycket lägenhetsstorlek. Med rum avses ett utrymme om minst 6 kvadratmeter med direkt dagsljus genom fönster. Som rum räknas inte kök, kokvrå eller matvrå. I slutningshus räknas t ex gillestuga som rum om någon yttervägg har full höjd ovan mark.

Medborgarskapsland

Uppgift om medborgarskapsland hämtas från folkbokföringen. För personer som har dubbelt medborgarskap registreras medborgarskap enligt särskild prioriteringsordning med de nordiska länderna först.

Näringsgren

Näringsgren avser företagets huvudsakliga verksamhet vid det arbetsställe (arbetsplats) där respektive förvärvsarbetande person arbetar. Om ett företag bedriver flera verksamhetsarter vid ett och samma arbetsställe bestäms näringsgrenskoden i princip utifrån den verksamhet som sysselsätter flest anställda.

Näringsgrensindelningen i FoB bygger på Svensk näringsgrensindelning (SNI). Standarden finns publicerad i Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) nr 1977:9. Ofta används i tabell- och matrisredovisningen en begränsad nivå.

Pendling

Av pendlingsuppgifterna framgår var den förvärvsarbetande befolkningen bor och arbetar. Med pendlare avses förvärvsarbetande vars arbetsplats ligger på annan ort än bostaden. Ort kan vara kommun, tätort/glesbygd eller nyckelkodområde, vilket framgår av resp tabell/matris.

Referensperson

Begreppet referensperson har skapats bl a för beräkning av hushållskvoter. Referensperson avser den person som på personblanketten uppgetts vara GS, dvs gift eller sambo. I redovisningen av hushåll har den äldste bland GS valts till referensperson. I hushåll utan GS har den äldste personen i hushållet valts till referensperson.

Regional indelning

Redovisningen för nyckelkodområde, församling, kommun, län och storstadsområde avser indelningen 1 januari året efter FoB-tidpunkten.

Rum

Med rum avses ett utrymme om minst 6 kvadratmeter golvyta och med direkt dagsljus från fönster. Som rum räknas inte kök, kokvrå eller matvrå mindre än 6 kvadratmeter.

Rumsenheter (RE)

Som rumsenhet räknas såväl rum som kök.

Sammanboende/ej sammanboende

Som sammanboende par räknas alla som på personblanketten uppgett sig vara sammanboende oavsett om de är gifta eller ej. Paret måste dessutom bo i samma lägenhet för att räknas som sammanboende. Homosexuella sammanboende ingår inte i redovisningen.

Sammanräknad inkomst inklusive sjöinkomst

Inkomstbegreppet omfattar summan av de sex inkomstlagen; Inkomst av tjänst, kapital, annan fastighet, tillfällig förvärvsverksamhet, jordbruksfastighet samt rörelse. I inkomstsummorna ingår skattepliktiga transfereringar (t ex pension, sjukpenning, föräldrapenning och vårdbidrag, ersättning vid arbetslöshet och skattepliktigt utbildningsbidrag). Till inkomstbegreppet har även förts sjöinkomst.

Sektor

I redovisningen görs en uppdelning av den förvärvsarbetande befolkningen efter arbetsställets sektortillhörighet.

Indelningen i FoB avviker något från den standard för klassificering av institutionella enheter som finns redovisad i Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1968:6.

Socioekonomisk indelning (SEI)

Den socioekonomiska klassificeringen av den förvärvsarbetande befolkningen är huvudsakligen baserad på uppgiften om individens yrke. Indelningen följer i allt väsentligt den standard som finns redovisad i Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1989:5.

Vid den socioekonomiska klassificeringen av bostadshushåll har riktlinjerna i ovan nämnda MIS tillämpats. Det innebär i korthet att hushållet ges samma socioekonomiska kod som en av de vuxna i hushållet. Om det finns flera vuxna fastställs hushållets kod med hjälp av en särskild dominansordning för de socioekonomiska grupperna.

Sysselsättning

Uppgiften om förvärvsarbete har i FoB 90 hämtats främst från SCBs sysselsättningsregister som bl a baserats på information från kontrolluppgiften. Samma förfarande användes i FoB 85, medan uppgifterna i FoB 80 och ännu tidigare folkräkningar inhämtades genom frågor på FoB-blanketten om sysselsättningen en viss mätvecka.

Med förvärvsarbetande avses i FoB 90 alla personer i åldern 16 år eller äldre som bedöms ha haft inkomstbringande arbete i genomsnitt minst en timme per vecka under oktober 1990. Även de som varit tillfälligt frånvarande under mätperioden, t ex på grund av sjukdom, medräknas i den mån de varit verksamma någon gång under året och därmed haft viss inkomst.

Vid den operationella avgränsningen av förvärvsarbetande i FoB 90 har alla som enligt kontrolluppgift haft anställning under oktober 1990 och vars genomsnittliga månadslön för anställningsperioden beräknas överstiga 250 kr

räknats som förvärvsarbete. I de fall det råder osäkerhet om huruvida anställningen omfattar oktober används årslönens storlek som kriterium. Är årslönen större än 28 000 kr räknas personen som förvärvsarbete. Vissa transfereringar (sjukpenning, föräldrapenning och ersättning för förlorad arbetsförtjänst) likställs i detta fall med lön.

Vid sidan av anställda räknas även personer som hade företagarinkomst året före inkomståret som förvärvsarbete liksom sjömän enligt sjömansskatteregistret. Anställda personer med beredskapsarbete eller dylikt likställs med andra anställda och räknas således som förvärvsarbete om de uppfyller kraven på anställningstid (oktober) och lön. Arbetslösa med kontant arbetsmarknadsstöd eller dagpenning vid arbetslöshet räknas definitionsmässigt inte som förvärvsarbete (de erhåller inte heller lön).

Medhjälpande familjemedlemmar räknas inte som förvärvsarbete. Antalet medhjälpande familjemedlemmar uppgår enligt arbetskraftsundersökningen (AKU) till ca 15 000, varav de flesta är kvinnor inom jordbruket.

Begreppet förvärvsarbete och sysselsatta har genomgående använts som synonymer.

Trångbodda hushåll (norm 2)

Ett hushåll räknas som trångbott om antalet boende i lägenheten överstiger två per rum, kök och ett rum oräknade. Enpersonshushåll räknas inte som trångbodda.

Tätort

En gemensam nordisk tätortsdefinition fastställdes vid det nordiska chefsstatistikermötet 1960. Definitionen på tätorter (tätbebyggt område) som tillämpats sedan 1960 har följande lydelse:

Som tätbebyggt område räknas alla hussamlingar med minst 200 invånare, såvida avståndet mellan husen normalt icke överstiger 200 meter. Avståndet kan dock tillåtas överstiga 200 meter, när det gäller hussamlingar inom en större Ortsinfluensområde. Å andra sidan bör maximigrönsen mellan husen sättas lägre än 200 meter, där bebyggelsens karaktär så påkallar, nämligen då i små tätorter ingen tydlig tätortskärna (centrum, city) framträder och i de fall, då gränsen mellan tätort och landsbygd är diffus, med andra ord då bebyggelsen i tätorten icke framstår som avsevärt tätare än inom övriga närliggande bebyggda områden.

Upplåtelseform

De olika formerna för innehav av bostadslägenhet redovisas i följande grupper:

- Äger huset: En person i hushållet är ägare till huset. Två eller fler personer som tillsammans äger och bebodder ett enfamiljshus räknas även hit.
- Bostadsrätt: Den nyttjanderätt som bostadsrättsföreningen upplåtit till medlem
- Delägare/andelsrätt: Avser flerfamiljshus som ägs och bebodas av flera ägare.
- Hyresrätt: Avser omöblerad lägenhet.
- Hyr i andra hand: Hushållet förfogar över lägenheten på grund av avtal med annan person än husägaren.
- Annat avtal: T ex tjänstebostad.

Utbildning

Utbildning klassificeras enligt Svensk utbildningsnomenklatur, SUN. Uppgiften om utbildning avser (endast) personens högsta utbildning. I de fall en person har fler än en högsta utbildning, (t ex två olika 2-åriga gymnasieskoleutbildningar) är den högsta utbildningen den senaste eller den som har störst anknytning till

personens arbete (yrke). I FoB 90 används en detaljerad nivå och en begränsad nivå. Dessutom används i redovisningen en indelning i utbildningsnivå. En fullständig beskrivning av SUN finns att tillgå i MIS, Svensk utbildningsnomenklatur (SUN), 1988:4, systematisk version.

Utnyttjande

Avser lägenhetens utnyttjande:

Som bebodd räknas lägenhet i vilken det vid räkningstillfället bodde person(er) som den 1 november var kyrkobokförd(a) på den fastighet där lägenheten finns eller som på personblanketten uppgett att man bodde i lägenheten. Lägenheten räknas även som bebodd om man på personblanketten har uppgett att man bodde i lägenheten men var kyrkobokförd på annan fastighet i kommunen (länet för Stockholms län) den 1 november. Övriga lägenheter redovisas som antingen upplåtna utan kyrkobokförd boende, under reparation eller ombyggnad, till uthyrning lediga, disponeras av fastighetsägaren för annat ändamål, enfamiljshus till salu eller uppgift om utnyttjande saknas. Lägenheter utrymda på grund av förestående rivning har inte inräknats i lägenhetsbeståndet.

Våningsplan

Markplanet räknas som våningsplan 1.

Värmesystem

Anger vilka/vilket system som fanns för uppvärmning av huset 1 november. Egen panna försörjer endast ett hus. Annan panncentral avses panncentraler som försörjer mer än ett hus och som inte räknas som fjärrvärme (ex kvarterscentral).

Yrke

Yrkesschemat i FoB 90 bygger på Nordisk yrkesklassificering (NYK) 1983 publicerad av Arbetsmarknadsstyrelsen. Det har tidigare används i FoB 85. I den ordinarie redovisningen tillämpas ofta en begränsad nivå som i FoB 90 överensstämmer med tvåsiffernivån.

Principen vid inplacering av olika yrken i det använda klassificeringssystemet har varit att sammanföra likartade yrken utan att i allmänhet ta hänsyn till utbildning, yrkesställning (anställd/företagare), tjänsteställning eller branschtillhörighet.

Den fullständiga yrkesklassificeringen i form av ett alfabetiskt yrkesregister finns publicerad i Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1989:5.

Ålder

Redovisningen efter ålder avser födelseår. Således omfattar gruppen 0-4 år personer födda 1986-1990, gruppen 5-9 år personer födda 1981-1985 osv oberoende av vederbörandes födelsedatum. Barn födda efter den 1 november FoB-året ingår ej i populationen.

Ägarkategori

Lägenheterna har grupperats efter följande kategori av fastighetsägare:

-Staten

Statlig myndighet, affärsdrivande verk eller institution, även universitet, högskola eller annan statlig undervisningsanstalt. Hit räknas också aktiebolag som helt eller huvudsakligen ägs av staten.

-Kommun

Borgerlig primärkommun, kommunalförbund och landsting. Hit räknas även kyrklig förvaltning, församlingar, pastorat och andra kyrkliga samfälligheter

(frikyrkoförsamlingar ingår i gruppen annan ägare). Även aktiebolag helt eller huvudsakligen ägda av kommunen räknas hit, dock inte allmännyttiga bostadsföretag.

-Allmännyttigt bostadsföretag

Bolag, föreningar och stiftelser som av länsbostadsnämnden, tidigare även av bostadsstyrelsen, erkänts som allmännyttiga bostadsföretag enligt bostadsfinansieringsförordningen eller enligt kungörelser om tertiärlån till flerfamiljshus eller om bostadslån.

-Bostadsrättsförening

Föreningar som bildats enligt 1930 års lag om bostadsrättsföreningar. Hit räknas även bostadsföreningar. (En ändring jämfört med FoB 80 och tidigare).

-Enskild person

Hit räknas även dödsbon och familjestiftelser.

-Annan ägare

Fastighetsföreningar, fastighetsbolag, andra bolag och stiftelser m m som inte kan hänföras till någon av ovanstående kategorier.

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska mått som använts i FoB är: antal, andel, median, medelvärde.

För mer information se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningar.

1.1.4 Redovisningsgrupper

I FoBarna redovisas befolkningen, hushållen och lägenheterna.

T. ex. redovisas följande grupper:

- totalbefolkningen
- bostadshushåll
- boende i bostadshushåll
- lägenheter (bebodda/obebodda)
- förvärvsarbetande nattbefolkning
- förvärvsarbetande dagbefolkning

I redovisningen görs indelningar efter ett flertal variabler. Redovisning görs både för riket och olika regionala indelningar, till exempel län, kommuner, storstadsområden och tätort.

För mer information se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen.

1.1.5 Referenstider

Referenstiden är oftast den 1 november FoB-året.

1.2 Fullständighet

FoB är en totalundersökning (undantaget FoB 65) och belyser ingående ämnesområden med god fullständighet.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen samt evalveringsundersökningar för respektive FoB.

2.2 Osäkerhetskällor

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen samt evalveringsundersökningar för respektive FoB.

2.2.1 Urval

Relevant enbart för FoB 65. Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen.

2.2.2 Ramtäckning

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen samt evalveringsundersökningar för respektive FoB.

2.2.3 Mätning

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen samt evalveringsundersökningar för respektive FoB.

2.2.4 Svartsbortfall

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen samt evalveringsundersökningar för respektive FoB.

2.2.5 Bearbetning

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen.

2.2.6 Modellantaganden

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen samt evalveringsundersökningar för respektive FoB.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen samt evalveringsundersökningar för respektive FoB.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Folkräkningarna utfördes under perioden 1860-1930 vart tionde år och därefter vart femte år med undantag för år 1955.

3.2 Framställningstid

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen.

3.3 Punktlighet

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen.

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

I FoB redovisas bostadshushåll, vilket inte kan jämföras med andra hushållsbegrepp.

För mer information se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultaten från FoBarna finns publicerade i SOS-publikationerna- Folk- och bostadsräkningen. En begränsad del av resultaten finns också inlagda i Sveriges statistiska databaser. På SCB:s hemsida finns även några enklare tabeller från FoB 60 – FoB 90.

5.2 Presentation

Resultaten från FoBarna finns redovisade i form av textavsnitt, diagram, tabeller, referenser och bilder. Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen.

5.3 Dokumentation

Se SOS-publikationerna - Folk- och bostadsräkningen.

Samtliga FoBars (FoB 60 – FoB 90) dokumentation planeras att göras tillgängliga på SCB:s hemsida under 2001.

5.4 Tillgång till primärmaterial

I vissa fall kan uppgifter lämnas ut efter särskild prövning. SCB:s policy i samband med sådana prövningar är mycket restriktiv varför identifierbara personuppgifter som regel inte lämnas ut.

Samtliga FoB-register (FoB 60-FoB 90) är överlämnade till Riksarkivet.

5.5 Upplysningstjänster

Beatrice Kalnins, Programmet för befolkningsstatistik, Statistiska centralbyrån, 701 89 Örebro, telefon 019 - 17 63 67, e-post: beatrice.kalnins@scb.se